

ההשלכות על ציבור יועצי המס, רואי חשבון ועורכי דין כתוצאה מתיקון 14 לחוק איסור הלבנת הון

סיימון יניב, עו"ד ורו"ח

נראה כי ציבור יועצי המס, רואי חשבון ועורכי דין עדיין לא ערים ל"פצצה" אשר הונחה לפתח ביתם, או יותר נכון לנכסיהם באישור מליאת הכנסת בקריאה שניה ושלישית את תיקון 14 לחוק איסור הלבנת הון תש"ס-2000 (להלן: "החוק"), הקובע כי עבירות מס חמורות יוכרו כעבירות מקור לפי חוק איסור הלבנת הון ויחולו עליהן הסנקציות לפי חוק זה ובהן, ענישה ברף מחמיר יותר (עד עשר שנות מאסר) ואפשרות לחילוט רכוש, גם של אדם שלא עבר את עבירת המס ובכלל זה ציבור יועצי המס, רואי חשבון ועורכי הדין.

תיקון 14 לחוק (להלן: "התיקון"), למעשה קבע כי עבירות מס חמורות הכוללות עבירות לפי סעיף 220 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה"), לגביה נעברה עבירת המס היא בסכום העולה על 2,500,000 ש"ח בתקופה של ארבע שנים או בסכום העולה על 1,000,000 בתקופה שנה. וכן עבירה לפי סעיף 98(ג2) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, המתייחס לאי דיווח על עסקאות, השמטת שווי מכירה או רכישה של זכות במקרקעין בסכום העולה על 1.5 מיליון שקלים חדשים וכן דיווח פרטים כוזבים אודות זהות הצדדים לעסקה יחשבו גם הם לעבירת מקור לפי החוק. כך גם לגבי עבירות לפי סעיף 117(ב1) או (3) עד (8) או (ב1) לחוק מס ערך מוסף (מסירת דיווחים כוזבים), לגביהם נעברה עבירת המס בסכום העולה על 480,000 ש"ח בתקופה של 48 חודשים או 170,000 ש"ח בתקופה של 12 חודשים.

מעבר לכך, עבירות בתחום החשבונאיות הפיקטיביות ייחשבו עבירות מקור גם אם הן בוצעו "בנסיבות מחמירות", כהגדרתן כיום בחוק מע"מ.

על פי התיקון כל העבירות שצויינו לעיל יחשבו לעבירות מקור לפי החוק, גם אם עבירות המס הנדונות בוצעו בידי מי שאינו האדם החייב במס, ולעניינינו, ציבור יועצי המס, רואי החשבון, עורכי הדין וכל אלו העוסקים במלאת יעוץ המס.

ובמה דברים אמורים?

סעיף 3א לחוק קובע:

”(א) העושה פעולה ברכוש, שהוא רכוש כאמור בפסקאות (1) עד (4) (בחוק זה – רכוש אסור), במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו, דינו – מאסר עשר שנים או קנס פי עשרים מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין –

(1) רכוש שמקורו, במישרין או בעקיפין, בעבירה;

(2) רכוש ששימש לביצוע עבירה;

(3) רכוש שאיפשר ביצוע עבירה;

(4) רכוש שנעברה בו עבירה.”

כלומר, בכדי להוכיח כי אדם ביצע עבירה לפי סעיף 3א לחוק, על התביעה יהיה להוכיח כי הפעולה ברכוש אסור, ומעתה גם כספים שמקורם בעבירות מס חמורות, נעשתה על ידי אותו אדם במטרה להסתיר או להסוות את מקורו.

ואם לא די בדבר, סעיפים 4 ו-5 לחוק קובעים:

”העושה פעולה ברכוש, בידיעה שהוא רכוש אסור, והוא מסוג הרכוש המפורט בתוספת השניה ובשווי שנקבע בה, דינו – מאסר שבע שנים או קנס פי עשרה מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין; לענין סעיף זה, ”ידיעה” – למעט עצימת עיניים כמשמעותה בסעיף 20(ג)(1) לחוק העונשין.

5. לענין סעיפים 3 ו-4 די אם יוכח שעושה הפעולה ידע כי הרכוש הוא רכוש אסור, גם אם לא ידע לאיזו עבירה מסוימת קשור הרכוש.

(ההדגשה אינה במקור ס.י)

כלומר, די אם יוכח כי אדם עשה פעולה ברכוש בידיעה של ממש (למעט עצימת עיניים) שמדובר ברכוש אסור כמפורט שם בתוספת השנייה לחוק, גם אם שלא במטרה להסוותו או להסתירו, עלול למצוא עצמו מואשם בעביר לפי סעיף 4 לחוק.

לאחר סקירת התיקון כאמור, נמצא כי לתיקון ישנה משמעות עצומה ואף יכולה להיות הרסנית לעוסקים במלאכת יעוץ המס, טול לדוגמא עורך דין/רואה חשבון שייעץ ללקוחו לבצע תכנון מס אשר הביא לחיסכון במס, חסכון שהושקע באפיקים שונים ובניהם בעסקיו של הלקוח (רכישת מכונות, נכסי מקרקעין וכדו'...).

לאחר בדיקת פקיד השומה את הדיווח הכולל בתוכו את תכנון המס, פקיד השומה סבר כי מדובר בתכנון מס שחורג מגבולות הגזרה של סעיף 86 לפקודה, ונושא בחובו סממנים לביצוע עבירה לפי

סעיף 220 לפקודה על ידי הלקוח. פקיד השומה במצב דברים זה החליט להעביר את המקרה לבחינת פקיד שומה חקירות אשר סבר לאחר חקירה סמויה שיש מקום לפתוח בחקירה גלויה כנגד הלקוח. במצב דברים זה, הלקוח בחקירתו, מטבע הדברים, יעשה שימוש בטענת הסתמכות ויצביע על עורך דינו/רואה החשבון כמי שיעץ וליווה אותו בתכנון המס ואף בישום תכנון המס (הקמת חברות, שינויי מבנה וכדו...).

במצב דברים זה, עורך הדין/רואה החשבון עלול למצוא עצמו בבוקרו של יום בחדר החקירות כשכל נכסיו תפוסים ומוקפאים לפי צו בית משפט לצורך הבטחת חילוט עתידי לפי סעיף 21 לחוק וזאת עד לברור העניין, ברור שיכול לקחת חודשים ולמצער גם שנים.

נראה שלהשלכות אלו לא כיוונו בחקיקת התיקון אולם, למצער מניסיון רב של משרדנו בליווי לקוחות החשודים בביצוע עבירות מס יחד עם עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, התיקון עלול להשחית ולרמוס באבחת יהב פרקטיקה ומוניטין שנבנו על ידי ציבור המייצגים בעמל כפיים במשך שנים רבות וזאת כבר בשלב ברור החשדות, ברור שיכול להסתיים כפי שקורה חדשות לבקרים בקול ענות חלושה ומבלי שהוגש כתב אישום כנגד המייצג ובכלל.

יוער כי החוק ייכנס לתוקפו ב- 7 לאוקטובר 2016, ועל כן טוב יעשה היועץ המשפטי לממשלה באם ינחה את הרשויות החוקרות ואת פרקליטי המחוז לנהוג במשורה ובזהירות יתרה, תוך קביעת קריטריונים ברורים ליישום התיקון ובמיוחד כלפי ציבור רואי החשבון, עורכי הדין ויועצי המס.

לשאלות ניתן לפנות אל עו"ד רו"ח סיימון יניב בטל': 03-6068282; נייד: 052-3701370; דוא"ל: simon@barone-law.co.il.

הכותב יוצא רשות המיסים שותף מחלקת מיסים במשרד עורכי דין ברון ושות' המתמחה במיסים על כל רבדין.